

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 18.02.2005
KOM(2005) 53 v konečném znění

Návrh

DOPORUČENÍ RADY

o prioritních opatřeních k posílení spolupráce v Evropě v oblasti archivů

(předložený Komisí)

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Dne 6. května 2003 přijala Rada ministrů Evropské unie usnesení o archivech v členských státech.¹ V usnesení vyzvala Komisi, aby vytvořila skupinu odborníků složenou rovněž ze zástupců nových členských států, jejímž cílem bude prověřit otázky týkající se stavu archivů v Evropské unii, a předložila Radě zprávu, která se zaměří na posílení budoucí spolupráce v oblasti archivů na evropské úrovni.

Usnesení ze dne 6. května 2003 navazuje na dřívější usnesení Rady o archivech ze dne 14. listopadu 1991². Výsledkem usnesení ze dne 14. listopadu 1991 bylo, že skupina odborníků vypracovala zprávu nazvanou *Archivy v Evropské unii*³, která byla v roce 1993 předložena Radě. V návaznosti na tuto zprávu zdůraznila Rada ve svých závěrech ze dne 17. června 1994⁴ význam archivů jako součásti evropského kulturního dědictví a shodla se na významu lepší spolupráce v oblasti archivů. Tyto závěry Rady představují významné urychlení při posilování spolupráce mezi archivními službami v Evropě v průběhu posledních deseti let.

Od roku 1993 informační a komunikační technologie prošly plynulým a rychlým vývojem, který měl přímý vliv na správu dokumentů a archivů. Navíc se v průběhu této doby Evropská unie rozšířila z 12 na 25 členských států. Mnoho členských států a především samy orgány Evropské unie přijaly četné legislativní změny v zájmu toho, aby občanům poskytly lepší přístup k informacím a dokumentům. Význam toku informací přes hranice se rovněž výrazně zvýšil. Tento vývoj měl velký dopad na správu dokumentů a archivů a vedl k většímu povědomí o potřebě zlepšit spolupráci v této oblasti mezi členskými státy a orgány EU.

Komise proto uvítala usnesení Rady ze dne 6. května 2003 jako příležitost zabývat se otázkami, které se týkají správy dokumentů a archivů v rozšířené Evropské unii. V návaznosti na usnesení Rady spolupracovala skupina shromažďující odborníky z každého z 25 členských států s Komisí na přípravě *Zprávy o archivech v rozšířené Evropské unii*. Zpráva byla předložena Radě spolu s příloženým návrhem Komise na doporučení Rady o prioritních opatřeních k posílení spolupráce v Evropě v oblasti archivů.

Zpráva popisuje současný stav veřejných archivů v členských státech a orgánech Evropské unie a zároveň možný vývoj správy dokumentů a archivů a roli archivních služeb v 21. století.

V souladu s usnesením Rady ze dne 6. května 2003 zpráva obsahuje řadu zaměření na budoucí spolupráci v oblasti archivů a zároveň návrhy na konkrétní opatření v oblasti archivů na evropské úrovni.⁵

Navrhovaná prioritní opatření, která byla uvedena ve zprávě, obsahují opatření směřující k předcházení, omezení nebo nápravě poškození dokumentů nebo ztrátě archivů vzniklých při přírodních nebo jiných katastrofách, a to na základě poučení z přírodních katastrof, jakými

¹ Úř. věst. C 113 ze dne 13.5.2003

² Úř. věst. C 314 ze dne 5.12.1991

³ Úřad pro úřední tisky (OPOCE), 1994, ISBN 92-826-8233-1

⁴ Úř. věst. C 235 ze dne 23.8.1994

⁵ Bližší informace viz shrnutí, které je přiloženo ke zprávě

byly například záplavy, ke kterým došlo v nedávné době v různých evropských zemích. Je rovněž navrhováno, aby se zlepšilo uchovávání dokumentů a archivů, včetně opatření k prosazení norem a technických specifikací budov určených pro archivy nebo depozitáře. Spolupráce v oblasti archivů by měla být posílena zejména v oblasti pravosti, dlouhodobého uchovávání a přístupu k elektronickým dokumentům a archivům. Rovněž se navrhuje, aby byla přijata opatření k předcházení krádežím archivů a zavedena opatření ke zpětnému získání ukradených dokumentů. Dále navrhuje vytvoření portálu EU k archivnímu dědictví rozšířené Unie, aby bylo možné zajistit snazší a přeshraniční přístup občanů Evropské unie k archivům.

Tato prioritní opatření mají být zavedena prostřednictvím posílené koordinace, sdílení informací a výměny správného postupu na evropské úrovni. Za tímto účelem zpráva navrhuje, aby byla vytvořena Skupina archivářů členských států EU a orgánů EU. Skupina by zajišťovala výměnu informací a usilovala by o další spolupráci v oblasti archivů založené na dohodě a plném dodržování zásady subsidiarity. Zaměřila by se na konkrétní opatření uvedená ve Zprávě a zejména na výše zmíněná prioritní opatření. Skupina archivářů předpokládá, že po uplynutí tří let vypracuje první zprávu o pokroku těchto prioritních opatření v oblasti archivů v Evropě.

Návrh

DOPORUČENÍ RADY

o prioritních opatřeních k posílení spolupráce v Evropě v oblasti archivů

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 151 odst. 5 první odrážku této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V důsledku usnesení Rady a ministrů kultury přijatém na zasedání Rady dne 14. listopadu 1991 o opatřeních týkajících se archivů⁶, a závěrů Rady ze dne 17. července 1994 týkajících se lepší spolupráce v oblasti archivů⁷, bylo dosaženo prvního pokroku směrem k lepší spolupráci mezi členskými státy v oblasti archivů.
- (2) Usnesení Rady ze dne 6. května 2003 o archivech v členských státech⁸ zdůraznilo význam archivů pro chápání historie a kultury Evropy a pro demokratické fungování společnosti v rámci rozšíření Unie dne 1. května 2004.
- (3) V rámci Společenství byla pořádána multidisciplinární fóra o problémech souvisejících se správou, skladováním, uchováváním a získáváním strojově čitelných údajů za účasti veřejných správ a vnitrostátních archivních služeb i zástupců průmyslu a výzkumu.
- (4) Usnesení rady ze dne 6. května 2003 zdůraznilo potřebu dalšího vývoje používání informačních a komunikačních technologií a jejich řešení v oblasti archivů.
- (5) Komise klade důraz na práci, která byla vykonána orgány Unie v konkrétní oblasti filmových archivů v Unii, včetně usnesení Rady ze dne 24. listopadu 2003⁹ o ukládání kinematografických děl v Evropské unii a návrhu Komise na doporučení Evropského parlamentu a Rady o filmovém dědictví a konkurenceschopnosti v souvisejících průmyslových činnostech ze dne 16. března 2004.

⁶ Úř. věst. C 314, 5.12.1991, s. 2.

⁷ Úř. věst. C 235, 23.8.1994, s. 3.

⁸ Úř. věst. C 113, 13.5.2003, s. 2.

⁹ Úř. věst. C 295, 5.12.2003, s. 5.

- (6) Rada v usnesení ze dne 6. května 2003 rovněž vyzvala Komisi, aby předložila zprávu o současném stavu a budoucím vývoji archivů v rozšířené Unii. „Zpráva o archivech v rozšířené Evropské unii“, která byla vypracována skupinou odborníků z členských států a byla dokončena v červnu 2004, je dobrým základem pro další vývoj archivů v Evropě. Na žádost Rady zahrnuje návrh praktických opatření a pokynů ve vztahu k rostoucí spolupráci v oblasti archivů na evropské úrovni,

DOPORUČUJE:

- A. Členské státy a orgány Unie by měly v průběhu několika následujících let zavést v oblasti archivů následující opatření, a to podle uvedeného pořadí jejich významu:

- (1) Uchovávat archivy v Evropě a předcházet jejich poškozování:

- vypracovat vzorový akční plán k prosazení opatření, jež budou předcházet poškozování dokumentů a archivů v souvislosti s přírodními katastrofami a jinými škodlivými událostmi.
- prosazovat opatření k uchovávání a obnově poškozených dokumentů a archivů v rámci celého Společenství.
- zavést a prostřednictvím archivních služeb členských států a archivních služeb orgánů Unie prosazovat normy a technické specifikace k výstavbě nových budov určených pro archivy.

- (2) Podporovat evropskou interdisciplinární spolupráci v oblasti elektronických dokumentů a archivů:

- posílit spolupráci při ochraně pravosti, při dlouhodobém uchovávání a při přístupu k elektronickým dokumentům a archivům, zejména aktualizací a rozšířením současných požadavků na vytvoření systému správy elektronických dokumentů a archivů, jakým je MoReq (Model requirements for electronic documents and archives management systems – Vzorové požadavky na systémy správy elektronických dokumentů a archivů), jež prosazují lepší veřejnou správu tím, že pravidelně pořádají Fóra DLM¹⁰ o elektronických dokumentech a archivech .

- (3) Zavést a spravovat internetový portál dokumentů a archivů v Evropě:

- prostřednictvím vnitrostátních archivních služeb členských států a archivních služeb orgánů Unie provozovat internetový portál, který by poskytl jednodušší a přeshraniční přístup k dokumentům a archivům členských států a orgánů Unie. Internetový portál by mohl být umístěn na stránkách vnitrostátní archivní služby členského státu.

¹⁰ DLM= Document Lifecycle Management (Celoživotní správa dokumentů)

(4) Prosadit nejlepší postupy ve vztahu k vnitrostátnímu a evropskému právu upravujícímu správu dokumentů a archivů a přístup k nim:

- vnitrostátní archivní služby členských států a archivní služby orgánů Unie by měly sledovat návrhy nových právních předpisů, které mají být v této oblasti přijaty v jakémkoli členském státě, s cílem dosáhnout nejlepších postupů zejména ve vztahu k požadavkům na správu dokumentů a archivů a přístup k nim.
- uvést odkazy na právní předpisy o archivech a další související předpisy na vnitrostátní i komunitární úrovni a zjednodušit jejich čtení vytvořením databáze, která bude podporovat šíření těchto právních předpisů. Taková databáze by mohla být umístěna na stránkách vnitrostátní archivní služby členského státu.

(5) Přijmout opatření k předcházení krádežím archivních dokumentů:

- zavést akční plán a společné pokyny prostřednictvím archivních služeb členských států, které umožní výměnu informací a nejlepších postupů v boji proti krádežím archivních dokumentů a při prosazování zpětného získání ukradených dokumentů.

B. Členské státy a orgány Unie by měly společně prosazovat zavedení prioritních opatření, která byla uvedena ve „Zprávě o archivech v rozšířené Evropské unii” z června 2004 a na která odkazuje bod A tohoto doporučení. Zavedení těchto opatření nebude mít dopad na rozpočet Unie.

C. Evropská skupina archivářů, která zahrnuje odborníky z členských států a orgánů Unie, by měla být založena k zajištění spolupráce a koordinace obecných záležitostí, jež se týkají archivů a navazují na práci, na niž odkazuje „Zpráva o archivech v rozšířené Evropské unii” z června 2004, a především na prioritní opatření uvedená v bodu A tohoto doporučení.

D. Nejpozději tři roky od data uveřejnění tohoto doporučení by měla evropská skupina archivářů předložit zprávu o pokroku v provádění přednostních opatření uvedených v bodu A.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda*